

Хав'єр СОЛАНА,

*Високий представник
ЄС з питань спільної
політики у закордонних
справах та справах
безпеки*

Вибачаюся, що буду говорити англійською, я ще не знаю вашої мови, але впевнений, що в майбутньому обов'язково буду її використовувати. Для мене дуже велика приємність бути в цьому будинку. Я був тут 5 років тому і сьогодні дуже хвилюючий момент для мене – мати можливість брати участь в цьому важливому колоквиумі, присвяченому десятиріччю вашої держави. Хотів би, по-перше, подякувати його організаторам і пану міністру А.М. Зленку, який є моїм добрим другом, за цю можливість. І я бажаю організаторам всього найкращого. Назва цієї конференції – «Українська зовнішня політика та дипломатія: десять років незалежності». У вас є добрі приводи для святкування цього. Україна зараз є демократичною, незалежною, національною державою, яка може пишатися своєю доброю історичною спадщиною. Період, коли ви отримали незалежність, приніс вам разом із незалежністю хороші зміни. Ми всі мали пристосуватися до нового оточення. А для деякого з вас ці зміни були дуже глибокими. Ми мали всі привичаїтися до привілеїв та відповідаль-

**ВИСТУП
на науково-
практичній
конференції
"Українська
зовнішня політика та
дипломатія: десять
років незалежності"
(м. Київ,
19 квітня 2001 р.)**

ності, які приходять із незалежністю. Ви також мали розпочати процес важливих економічних та політичних реформ. Але це ви не могли робити без підтримки. І я щасливий зараз представляти ЄС, який був особливим другом та надавачем такої підтримки. Обіцяю, що ми будемо продовжувати надавати цю підтримку і надалі.

Останнє десятиліття внесло глибокі і дуже добрі зміни до політичного ландшафту Європи. Десятиліттями східні кордони ЄС визначалися глибоким політичним розподілом, який проходив через серце Європи. Це становище для нас вже минуло. Зараз ЄС розпочав амбіційний процес свого розширення. ЄС мав провести відповідні внутрішні реформи, щоб зробити цей процес можливим, і він надав значну підтримку для того, щоб країни-кандидати змогли провести політичні і економічні реформи, які є необхідними для виконання умов щодо членства в ЄС. В той самий час у відповідь на закінчення «холодної війни» ЄС змінюється й сам. Зараз він справляє свій вплив у світі не лише в галузі економіки та торгівлі, але дедалі більше й на політичній арені. Зараз ми маємо взяти на себе відповідальність за питання, які впливають на наше суспільство. Таке, наприклад, як балканське питання. Ми розширюємо арсенал інструментів, які є в нашому розпорядженні. Це, наприклад, те, що ми називаємо нашою європейською зовнішньополітичною та безпековою ідентичністю. Постає питання, як зміни, які проводимо ми і ви, впливають на нас, на Україну та Європейський Союз.

На цьому й хотілося б зупинитися сьогодні. Я виходжу з того, що ми поділяємо низку ключових інтересів і цінностей. Європейський Союз важливий для України, а Україна також важлива для Європейського Союзу.

Ми з вами поділяємо життєво важливий інтерес до підтримання стабільності й процвітання у Європі. В кінцевому підсумку це залежить від певних ключових цінностей, що важливі для нас із вами.

Стабільність пов'язана з безпекою. Вона починається з відсутності конфлікту. На цьому ґрунтується Європейський Союз, що від самого початку мав на меті покласти край страшним війнам, які протягом сторіч терзали Європу. Його успіх спирається на співробітництво і взаємодію з сусідами. Така мета не є винятковим привілеєм Європейського Союзу. При подальшій глобалізації світу у нас з'являється дедалі більше підстав співпрацювати з іншими, зокрема з нашими сусідами. Тому Європейський Союз має всесвітню мережу зв'язків як з окремими країнами, так і з регіональними угрупованнями. Багато цих зв'язків спирається на формальні договори, як от у випадку України. Наша Угода про партнерство і співробітництво створює рамки для спільної праці над багатьма проблемами сьогоденного світу. Багато з них виходить за межі національних кордонів, як от довкілля,

безпека, контрабанда наркотиків та тероризм. Від цього ніхто не застрахований. Лише спільна праця допоможе нам це побороти. Саме тому ЄС визнав Україну майбутнім партнером у подоланні кризи.

Балкани продемонстрували, що всі нації повинні не тільки розвивати близькі відносини з сусідами, але також мають замислитись і знайти місце для різних груп меншин у межах їхніх власних кордонів. Це ж стосується й України. Так само важливо розвивати регіональні угруповання країн. Ми підтримуємо будь-які групи, які виступають за регіональне співробітництво, якщо вони не прагнуть забезпечити собі особливі переваги або не нав'язують іншим власні рішення.

Не менш важливе питання внутрішньої стабільності. Європейський Союз може функціонувати лише за тієї умови, якщо його члени демократичні, відкриті та визнають пріоритет закону. Як такий ЄС став каталізатором для окремих країн в їхньому переході від тоталітарного режиму до демократії. Закінчення «холодної війни» продемонструвало, що закриті суспільства не можуть виживати нескінченно. За останнє десятиріччя Україна перетворилась на незалежну демократичну національну державу. Цей процес і досі потребує обережного підживлення. Чим країна відкритіша, тим вона сильніша, тим більше вона готова сприймати й відповідати на критику. Це означає далі заохочення відкритих і незалежних ЗМІ. Це означає згоду на діалог у межах політичної системи, навіть попри партійні розмежування. Інколи це означає згоду на незгоду. Ото і є справжня ознака зрілості. Тому я й скористався з нагоди приїхати сюди, як я роблю це й деінде, щоб зустрітись з усіма представниками тих кіл, які формують громадську думку.

Стабільність, звичайно, тісно пов'язана з економічним зростанням і добробутом. Одне заохочує інше. Ключем до стабільності є рівень прямих іноземних інвестицій. Бізнесмени вкладають гроші туди, де вони можуть бути впевненими у майбутньому. За останнє десятиріччя Україна здійснила низку надзвичайно важливих економічних реформ. Вона пододала довгий шлях до відкритої економіки та заохочення внутрішніх інвестицій. Гадаю, зараз саме час, аби Україна продемонструвала, що процес реформ необоротний. Тому й надалі їх треба здійснювати з не меншою енергією. Європейський Союз підтримує переговори з приводу відкритої торгівлі. Ми підтримуємо вас у бажанні приєднатися до Світової організації торгівлі. Але приєднання до СОТ не політичне питання. Ви просто здійснюєте ключові реформи, щоб задовольнити вимоги членства.

Розширення Європейського Союзу відкриє Україні неозорі нові обрії для торгівлі та заохочення внутрішніх інвестицій. Ви зможете експортувати на єдиний ринок з однаковими стандартами та правилами, що обіймає понад 300 млн. людей. Я переконаний, що для Ук-

раїни це буде корисно. Створиться потенціал для збільшення торгівлі, економічного зростання та більшого добробуту. В свою чергу і ЄС скористається більшим розквітом України.

Але Європейський Союз – це більше, ніж тільки спільний ринок. Ви також скористаєтесь з того, що у вас буде зона гарантованої стабільності та безпеки, а тільки зближить ЄС та Україну. Я знаю, звичайно, що є деяка стурбованість з приводу специфічних проблем розширення, що не найменшою з них є проблема руху людей. Далеко не завжди можна легко узгодити нашу мету відкритості з сусідами з правовими вимогами, які впливають з інституційного влаштування ЄС. Ми відчуваємо вашу стурбованість. Ми ладні обговорити це з вами і, де зможемо, вирішимо проблеми разом.

У нас у всіх є добрі підстави вітати багато з того, що сталося в Європі за останнє десятиріччя. Звичайно, бували й дні темряви: я передусім маю на увазі Балкани. Справи там починають полагоджуватися, і я вітаю надійне співробітництво між ЄС та Україною в рамках КФОР у Косові. Проте найприкріші події слугують нам пересторогою. Вони передусім підкреслюють наш спільний обов'язок зберегти цінності демократії, свободи та терпимості. Це гарантія майбутньої стабільності у Європі. Найбільш обнадіює в цій ситуації підтримка інших держав. На цій основі я з нетерпінням чекаю на зміцнення зв'язків між Європейським Союзом та Україною. Поздоровляю вас і хай вам щастить у наступному десятилітті.